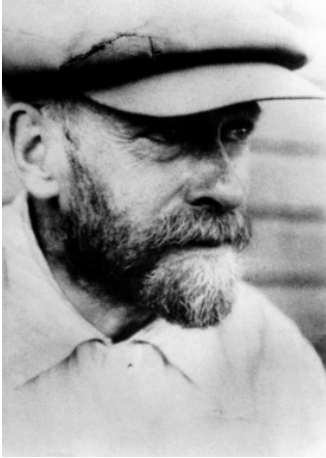

Bijlage 2: "De Afscheidsbrief"

Op vijftienjarige leeftijd verlieten de kinderen het weeshuis. Dan moesten zij op eigen benen staan. Korczak zorgde met veel inzet dat er een woonplek en een baantje voor hen gevonden was voor zij vertrokken, en regelmatig was er 'nazorg'.

Elk kind dat vertrok kreeg een afscheidsbrief mee. De vertaling is te vinden in J. Korczak, *Het recht van het kind op respect*, uitg. SWP Amsterdam 2007, pagina 93.

Korczak schreef dit in 1919 en publiceerde de brief in de *Kinderkrant*.

"We nemen afscheid van allen die ons al hebben verlaten of spoedig weggaan om niet meer terug te keren.

We nemen afscheid van hen voor hun lange en verre reis. Deze reis heet: het LEVEN.

Heel vaak hebben we er over nagedacht hoe we afscheid van ze moeten nemen en welk advies we ze moeten geven. Helaas, woorden zijn schamel en zwak.

Wij geven jullie niets.

Wij geven jullie geen GOD, want Hem moeten jullie in je eigen ziel zoeken, in een eenzaam gevecht.

Wij geven jullie geen VADERLAND, want dat moeten jullie door eigen gevoelskracht en door nadenken vinden.

Wij geven jullie geen MENSENLIEFDE, want er bestaat geen liefde zonder vergeving, en vergeven is moeilijk, een last die eenieder zelf moet torsen.

Wij geven jullie één ding: het verlangen naar een beter leven dat nog niet bestaat, maar eens wél zal bestaan, een leven in WAARHEID en GERECHTIGHEID.

Misschien zal dit verlangen jullie tot GOD, tot een VADERLAND en tot LIEFHEBBEN brengen.

Vaarwel, en vergeet het niet."

Janusz Korczak